

OPTIKA '87

Valéria Juríčková, Filozofická fakulta PU, vjurickova@gmail.com

Lesj Belej

Narodil sa v roku 1987. Študuje ukrajinskú filológiu na Užhorodskej národnej univerzite (Ukrajina) a anglickú filológiu na Vroclavskej univerzite (Poľsko). Autor zbierky *Son et Lumiere. Listy bez odpovede*.

offrecord

zajtrajšok
príde každú chvíľu

nedbalo držíš
vlákno času
a žmolíš ho
medzi prstami

z tvojich uší
plynie
tiché indie

tvoje ústa
počúvajú
rytmus dychu

zajtrajšok
príde každú chvíľu

na podlahe ležia
kúsky
poskladaného puzzle
a ružové
hracie kocky

pri myšlienke na hru
máš na mysli reč
ktorá sa končí remízou
alebo matom

zajtrajšok
príde každú chvíľu
najdôležitejšie je
nezavrieť oči

keď prepláva

siedma hodina
nad hladinou mora
či iných vôd

offrecord

до завтра залишилось
не так уже й багато

недбало тримаєш
волокно часу
перебираючи його
пальцями

з твоїх вух
лунає
тихе інді

твої вуста
вислуховують
ритми дихання

до завтра залишилось
не так уже й багато

на підлозі лежать
клапті
складених пазлів
та рожеві
гральні кості

думаючи про гру
маєш на увазі мову
яка закінчується нічиєю
або матом

до завтра залишилось
не так уже й багато
головне це не
закрити очі

коли пропливатиме
сьома година
над рівнем моря
та інших вод

sublimácia

zachcelo sa mi
napísať ti list lístím

premostiť ti most mestom
vybieliť tvoj bôľ
vyžať tvoj žiaľ
zaliat' tvoje letá
obísť tvoje obety
zapamätať tvoj zmätok
vyrvať tvoju nirvánu
ukryť tvoj kryt
zošiť tvoj zošit
vypiť tvoje dopyty
kárať tvoje karty
vzbúriť tvoje búrky
ne_byť tvojím nebom

a tak sme si ďalej vymieňali
zmenené slová
ako pašeráci tovar

сублімація

чомусь захотілось
написати тобі лист листям
мостити тобі міст містом
вибілити твій біль
вижати твій жаль
залити твої літа
обійти твої обіти
затямити твою тьму
рвати твою нірвану
закрити твій крит
зшити твій самшит
випити твої запитання
закартати твої карти
зашторити твій шторм
не_бути твоїм небом

a mi й далі обмінювались
зімненими словами
як пушери товаром

slepý trubač

Slepý trubač
rozbúri ticho,
dôsledne uložené
ranným poštárom.
Jeho žalostné sólo
poletí ako vták
nad mestom
rozbije vlny

vyplaší holubov.
Steny začujú
variácie večného
drajvu života
spolu s cengotom mincí
ktoré skúpo padli do puzdra.
Sčernela trúba –
je iba ako
motýlik
ktorý nemôže pristáť
a žalostne ospevuje
nevidené.

сліпий трубач

Сліпий трубач
сколихне тишу,
старанно розкладену
раннім листоношею.
Його жалісне соло
полетить птахом
над містом,
розбурхуючи хвилі,
полохаючи голубів.
Стіни чутимуть
варіації вічного
драйву життя
разом зі звуками
монет, що скупю
падатимуть у футляр.
Почорніла труба –
це всього лиш
метелик,
що не може злетіти
і жалісно оспівує
непобачене.

witness of whiteness

čoskoro napadá
hustý sneh

z vežiakov
sa spustia
nudné manuskripty
kobercov
a začnú ich prepisovať
na sneh

zbelie železné zábradlie

bude dôvod zamyslieť sa
nad pätnástimi odtieňmi bielej
od očného bielka túlavého psa
do zamazaného oznámenia
na autobusovej zastávke

witness of whiteness

скоро випаде
густий сніг

з багатоповерхівок
поспускають
нудні манускрипти
килимів
і почнуть переписувати їх
на сніг

побіліє залізне поруччя

буде причина подумати
про 15 відтінків білого
від білка ока бездомного пса
до затертого оголошення
на автобусній зупинці

antislnko

Keď vychladne v noci rosa
na obhorenej oblohe
hrubo vytesané kanoe vetra
prepláva
popod skamenené
mosty domov.
Zaznie šum kaprovitých plutiev
ktoré bojujú o fialový
lupienok mesiaca.

антисонце

Коли стигне роса ночі
на обгорілому небі,
тоді грубо тесані каное вітру
пропливають
під скам'янілими
мостами будинків.

Чути шелест коропових плавників,
що б'ються за фіолетову
пелюстку місяця.

špecifiká notového zápisu

tvoja obľúbená činnosť je preberať struny
v hľadaní
opojných zvukov

tvoja práca je stláčať
struny v najprekvarujúcejších
kombináciách
a premieňať tak violončelo
na gitaru či husle

tvojim utrpením je život v tichu

keď všetko mlčí
stávaš sa čistým
notovým zošitom
s nedokončeným
husľovým kľúčom

особливості нотного письма

твоє улюблене заняття перебирати струни
у пошуках
п'янкх звуків

твоя робота затискати
струни у найнесподіваніших
комбінаціях
перетворюючи віолончель
на гітару чи скрипку

твоя мука життя в тиші

коли все мовчить
ти стаєш чистим
нотним зошитом
із недомальованим
скрипічним ключем

nebeské počasie

jedného dňa bolo neba
priveľa
začalo sa pretíkať popod mraky a vietor

padat' v daždi do kaluží
nebu bolo príliš tesno
líhalo si na cesty
stalo na hlave na hrdzavých parapetných doskách
jednou rukou sa držalo drôtov vysokého napätia
preskakovalo zo strechy na strechu
sadalo si na plachty nákladiakov a cestovalo do iných miest
nebu sa to zapáčilo tak veľmi
že sa presťahovalo na zem
a všetko bolo ako predtým
iba mraky
vyzerali
ako mŕtva ryba
vyhodená na brehu

неб'яна погода

одного дня неба стало
забагато
воно почало протискатися під хмари і вітри
спадати дощем у калюжі
небові стало тісно
і воно лягало на дороги
ставало на голову на іржавих підвіконнях
трималося одною рукою за високовольтні лінії
перескакувало зі стріхи на стріху
воно сідало на дахи вантажівок і їхало в інші міста
небові це так сподобалось
що воно цілком перебралось на землю
і все було як перед тим
тільки хмари
виглядали
як мертва риба
викинута на берег

coffeing

fajčíš jednu za druhou
celú škatuľku cigariet
farbíš vzduch
na sivo

v kaviarňach
pre fajčiarov
plášť nasáva dym
aby nemusel dýchať keď bude
mokro

občas káva bez cukru
chutí ako čokoláda

aj to aj to
je hnedé

coffeing

скурюючи одна за одною
цілу пачку цигарок
фарбуєш повітря в
сіре

у цих кав'ярнях для
курців
плащ вдихає дим
щоб не дихати коли буде
мокро

часом кава без цукру
смакує як шоколад
і те і те
коричневе

opti-mal

nech si dážd' v piesku
šmátra koľko chce
svojimi dlhými mazľavými
prstami
my si aj tak
budeme púšťat'
šarkanov
aj na čiernom nebi
aj na šnúrke
ktorá sa drží
na stužkách
aj bez vetra

опти-мал

скільки б не копирсався
дощ в піску
своїми довгими в'язкими
пальцями
ми й так
пускатимемо повітряних
змійв
навіть у чорні небеса
навіть на шнурку
що тримається
на бантиках

навіть без вітру

vták bez mena

spravím ti papierovú čajku
ako tá ktorú sme videli pod mostom

poprosí od teba
chlieb

nakfmiš ju z ruky
a ona zakvíli svojím
papierovým zobákom
a odletí k holubom

a po prvom smrteľnom daždi
jej holuby spravia
hrob z mokrého lístia

птах без імені

я зроблю тобі паперову чайку
як ту що ми бачили під мостом

вона попросить у тебе
хліба

ти нагодуєш її з руки
тоді вона заскигнить своїм
паперовим дзьобом
і полетить до голубів

a після першого смертельного дощу
голуби зроблять їй
домовину з мокрого листя

jesenná depresia

dažde zmyli slnko
namalované kriedou
na popraskanom betóne
vrecká sú plné piesku
a vyblednutých cigaretových
ohorkov

весняна депресія

дощі змили сонце
намальоване крейдою
на потрісканому бетоні

кишені повні піску
та поблідлих сигаретних
фільтрів

Andrej Ľubka

Narodil sa v roku 1987. Autor básnických zbierok *Osem mesiacov schizofrénie* (2007) a *Terorizmus* (2008). Laureát literárneho ocenenia Debut (2007). Jeho básne boli preložené do maďarčiny, nemčiny, bieloruštiny, ruštiny, angličtiny a poľštiny.

Maľovala si v zošite, všade excelovala,
písala básne, chodila na prednášky,
po nociach sedela pri nete, počúvala hudbu,
nosila krátke sukne, mala ploché prsia,
čítala Faulknera a Eco, takmer nepila,
ale raz sa začala na smrť báť
hlavne pred búrkou či futbalovým zápasom,
stále si ohrýzala nechty, nechodila nikam,
prevažne sedela doma, čítala si pri okne,
potom skočila pod vlak jej spolužiačka, ktorá:
písala básne, chodila na prednášky,
po nociach sedela pri nete.
Ceny stúpali, komp stiahol kopec vírusov,
znovu ju rozboleli zuby, otcova strana neuspela
v parlamente, už týždeň nedostala menzes.
Nemala veľmi na výber, neváhala:
samovražda či utopenie sa v alkohole nepripadali do úvahy;
potrat na klinike – ako pír-akcia, nie záchrana.
Preto sa odsťahovala do Štátov, umývala podlahy,
v podchodoch dávala negrom, fajčila a smiala sa.
Chvalabohu, jej básne nevyšli.
Aspoň nejaký úžitok má vlast'.

Вона малювала в зошитах, їздила верхи
Писала римовані вірші, ходила на пари,
Ночами сиділа в неті, слухала музику,
Носила короткі спідниці, мала маленькі груди,
Читала Фолкнера й Еко, майже не пила,
Але одного разу почала смертельно боятися,
Особливо перед грозою чи футбольними матчами,
Довго кусала нігті, не ходила на мітинги, переважно
Сиділа вдома, читала біля вікна, потім
Стрибнула під потяг її одноклассниця, яка:
Писала римовані вірші, ходила на пари,
Ночами сиділа в неті.
Зростали ціни, комп закачав тучу вірусів,
Знов розболілися зуби, батькова партія не пройшла до
Парламенту, тиждень не було місячних.
Вибір був невеликий, вона й не вагалася:

Суїцид і алкоголізм відпадали, аборт у райцентрі –
піяр-акція, а не порятунок.

Тому переїхала в Штати, мила підлоги, в під'їздах
Давала неграм, курила й сміялася.

Слава Богу, римовані вірші не видані.

Хоч якась користь для Батьківщини.

Miestni žurnalisti píšu

že som mal veľké šťastie na priezvisko.

Absolútne nespomenú jesennú depresiu, zimnú bezvýhodiskovosť.

Pricestoval som tu predniesť básne, preto o mne píšu.

Ale kde sú tie boľavé jazvy na tele, oči, unavené monitorom a ránami,
kde sú tie náhodné známosti, nemožné stretnutia, povinné rozlúčky,
kam zmizlo zachrípnuté hrdlo, spustnuté ulice, nočné lampy, ktoré nik nezažal,
čert ich ber, prečo toto nie je v ich článkoch?!

Chcel by som, aby písali o tom, že práve

napadol sneh, vieš, ešte je mokrý, ale už biely, chápeš,

ráno bude všetko biele, jemné, predstav si, ako vyzerá v noci husté sneženie?!

Chcel by som, aby napísali, že nás delí

len nejakých deväťsto kilometrov,

že nás nerozdelí nič, ani tento sneh.

Iba kvôli tebe pristanem na akékoľvek hlúposti, iba kvôli tebe

môžem stáť na jednej nohe, prichádzať s kvetmi,

robiť bláznivé grimasy, písať básne.

Tak, som tvoj malý blázonko,

ktorý mal veľké šťastie na priezvisko.

Elton John, zaspievaj mi teda o láske.

Тутешні журналісти пишуть,

що мені неймовірно пощастило з прізвищем,

Зовсім не згадуючи про осінню депресію, зимову безвихідь.

Сюди я приїхав читати вірші, тому вони пишуть.

Але де ж ці болючі шрами на тілі, очі, втомлені екраном і ранками,

Де всі ці випадкові знайомства, ці неможливі зустрічі, ці обов'язкові прощання,

Куди зникли захриплість горла, спустошені вулиці, нічні ліхтарі, ніким не засвічені,

Чорт забирай, чому всього цього немає в їхніх статтях?!

Я б хотів, аби вони написали про те, що щойно

Почався сніг, знаєш, ще мокрий, але вже білий, розумієш,

Зранку все буде білим, м'яким, уявляєш, як вночі виглядатиме рясний снігопад?

Я б хотів, аби вони написали, що нас розділяють

якись всього-на-всього дев'ятсот кілометрів,

що нас не розділить ніщо, навіть цей сніг.

Лише для тебе я здатен на будь-які пустощі, лише для тебе

Я можу стояти на одній нозі, приходити з квітами,

Корчити божевільні гримаси, писати вірші.

Так, я твій маленький дурник,

Якому неймовірно пощастило з прізвищем.

Елтоне Джоне, заспівай мені про любов.

Oxana Vargová

Narodila sa v roku 1987. Študuje na Stomatologickej fakulte Užhorodskej národnej univerzity. Autorka básnickej zbierky *Prebudenie*. S obľubou cituje výrok Vasiľa Stusa „Nie som básnik. Som človek, ktorý píše básne“.

V noci som bola s ním

Vo svete
ktorý navoňal farbami
paralelných línií
a proporčnosti postáv
nedokončených etúd
a neznámych tvárií

Bol pri mne

topil sa vo víre poézie
pružných metafor
zabehli mu anotácie
a vlastné presvedčenia
rozhadzoval rukami ako štetcami
akoby zanechával vo vzduchu
široké šmuhy svojej hypnózy

Noc schla dlho

Povedal:
Maľovanie skôr podnecujú pocity ako poézia!

V boji o prvenstvo v umení
skladali puzzle celistvosti
bili sa o podstatu
a pili pálené červené ako krv

zakrývala som mu oči
aby maľoval naslepo
zakryl mi uši
aby som dokázala rečnícke umenie hluchému
Pri spomienke na celistvé umenie
vo všetkých jeho prejavoch
som sa prebrala pri ňom na plátne
on v mojich básňach

Vďaka, Leonardo! DAj VINA ČI iný dopping!

Вночі я була з ним

В світі

пропахлому фарбами
паралельності ліній
і пропорційності фігур
незакінчених етюдів
і незнайомих облич

Він був у мене

тонув у вирі поезії
гнучкості метафор
захлинався анотаціями
й власними переконаннями
розводячи руками мов пензлями
наче залишаючи в повітрі
широкі мазки свого гіпнозу

Ніч висихала довго

Він казав:
Живопис скоріше спричинює рух почуттів ніж поезія!

Борючись за першість в мистецтві
Складали пазл цілісності
Бились об заклад
І випивали червоне мов кров горюче

Я закривала йому очі
Щоб він намалював сліпцю
Він закривав мені вуха
Щоб довела своє красномовство глухому

Згадавши що мистецтво цілісне
В всіх його проявах
Я прокинулась у нього на полотні
Він в моїх віршах

Спасибі Леонардо! ДАЙ VINчуса ще!

Zákutia falošnosti

Iba zákutia falošnosti
Nezostalo nič viac
Všetko som zmyla časom
Toľko zrád som odpustila
Chcela som sa zabiť kvôli tebe
Visela na hodvábnej nitke
Ktorá sa až teraz pretrhla
Vzlykala som od sebaľútosti
Maľovala si v nebi rozprávku

Skladala hviezdy ako puzzle
Kto si?
Kat so studeným srdcom
Kto som?
Kvapka v tvojej dlani
Kde si?
Ukrytý v akomsi objatí
Kde som?
Určite nie v čarovných snoch
Spomedzi tisíc dní
A bezfarebných dažďov
Uprostred mora pokušení
A beznádejných ciest
Som nenašla ani seba
Ani nádej, ani žiaľ
Iba falošnosť a teba
Ktorý si ostal bez sna.

Закутки фальшу

Лише закутки фальшу
Не залишилось нічого
Я все зміла часом
Стільки раз пробачала зради
Суїцидом займалась з тобою
На шовковій висіла нитці
Що тепер лишень обірвалась
Захлиналась жалем до себе
Малювала у небі казку
Складаючи зорі в пазл
Хто ти?
Кате, чиє серце холодне
Хто я?
Крапля на твоїй долоні
Де ти?
Схований в чиїсь обійми
Де я?
Точно не в мріях чарівних
З-поміж тисячі днів
І дощів безколірних
Серед моря спокус
І доріг безнадійних
Не знайшла ні себе
Ні надій, ні жалю
Лише фальш і тебе
Що залишив без сну.